

**Preek 1 maart 2026**  
**HWS Ontmoetingskerk**  
**Lucas 19:45-48**

Gemeente van Jezus Christus,

Er zijn soms van die teksten uit de Bijbel die je misschien liever weg zou laten. Teksten die schuren... Teksten die bijten... Ons gedeelte van vandaag is zo'n tekst. We zien hier geen zachte Jezus. Geen Jezus die kinderen zegent, brood breekt, of zieken geneest. We zien hier Jezus die ingrijpt... Jezus die geweld pleegt. In alle vier de evangeliën wordt dit verhaal verteld... En het is heftig... Jezus gooit tafels en stoelen omver... Jezus die met een zweep mensen weg jaagt... En dat alles in de tempel. Niet bij de heidenen... Niet bij verkeerd levende Joden... Maar in het hart van de dienst aan God, Zijn Vader... De tempel... Pleegt Jezus geweld...

Het is de enige plek in alle vier de evangeliën waar Jezus geweld pleegt. Het is ook één van de weinige verhalen die alle vier de evangelisten ons vertellen. De schrijvers van de evangeliën hebben, geleid door de Heilige Geest, in hun boeken keuzes gemaakt. Wat vertel ik wel? En wat vertel ik niet? Bijvoorbeeld omdat ze wisten dat het al in een ander evangelie staat. Zo worden de meest wezenlijke dingen van het christelijk geloof, kruisiging en opstanding, verteld door zowel Matteüs, Marcus, Lucas en Johannes... Maar andere belangrijke verhalen worden niet altijd verteld. Denk bijvoorbeeld aan Kerst, Hemelvaart, Pinksteren... Grootse momenten in de heilsgeschiedenis. Maar niet elke evangelist vertelt het ons... Het verhaal van de tempelreiniging wel... Alleen al in dat simpele feit proeven we iets van het belang van deze gebeurtenis... Toen...

Maar ook nu is het een bijzonder actueel verhaal. Aan de ene kant voor wanneer we in Jezus vooral een heel lief persoon zien die nooit kritisch op ons is... Kijk eens naar dit verhaal... En aan de andere kant de laatste tijd ook steeds meer bij allerlei groepen die naar dit verhaal wijzen en zeggen: kijk Jezus is soms ook gewelddadig. Wij mogen dat dus ook... Dus als niet dit of dat, of als dat gebeurt, dan mogen wij... Dan moeten wij... Met geweld... Onze zin doordrukken... In Nederland hoor je dat geluid met name bij bepaalde rechtse groepen die tegen vreemdelingen zijn... En bij sommige linkse groepen over dat er voor het milieu moet worden gestreden... Maar leert dit verhaal ons daadwerkelijk dat wij gewelddadig mogen zijn? Wat te denken aan uitspraken van Jezus als: 'wie naar het zwaard grijpt, zal door het zwaard omkomen.' Of 'verzet je niet tegen wie kwaad doet, maar keer degene die je op de rechterwang slaat, ook de linkerwang toe.' Dat klinkt vredelievend, pacifistisch haast... Maar hier zien we dat Jezus ook gewelddadig kan zijn. Wat betekent dit verhaal? Wat kunnen we ermee?

Dit verhaal vindt plaats direct na de intocht van Jezus in Jeruzalem. Misschien ken je het verhaal wel. Jezus rijdt op een ezel en gaat zo de stad binnen. De mensenmassa's roepen hosanna. En ze leggen palmladeren en hun mantels neer voor de ezel om eroverheen te rijden. Het doet denken aan een profetie van Zacharia en daarmee is het voor elke Jood duidelijk. Door deze actie maakt Jezus overduidelijk bekend dat Hij de langverwachte Messias is... De koning die zou komen! En zo gaat de koning de koningsstad binnen. Wat gaat Hij doen? Zijn koningsplek opeisen zou je natuurlijk denken. Met de mensenmenigte zou Hij natuurlijk optrekken naar het Romeinse garnizoen en

met geweld de hoofdstad en daarna het land bevrijden van de gehate bezetter... Dat is wat een koning en dus zeker de Messias zou doen... Maar Jezus doet dat niet... Hij pleegt geen geweld tegen de vreemdelingen die de eigen cultuur bedreigen. Hij laat hen ongemoeid... En in plaats daarvan gaat Hij naar de tempel...

We lezen: 'Hij ging naar de tempel, waar Hij de handelaars begon weg te jagen, met de woorden: 'Er staat geschreven: "Mijn huis moet een huis van gebed zijn," maar jullie hebben er een rovershol van gemaakt!' U heeft vast allemaal weleens een prachtige kathedraal van binnen gezien. Een groots gebouw met een indrukwekkende architectuur waarbij je binnengekomen als vanzelf gaat fluisteren. Er hangt iets van heiligheid in die gebouwen. Toch is zo'n prachtige kathedraal in wezen niets anders dan bijvoorbeeld ons kerkgebouw. In beiden gebeurt hetzelfde. Er wordt gebeden, de sacramenten worden bediend, Gods Woord klinkt. Hoe prachtig een kathedraal ook is, ten diepste heeft het geen grotere betekenis dan een schoolgebouw waar een gemeente samenkomt. Het is beiden een kerk, een plek van ontmoeting tussen God en mens. Het is ten diepste hetzelfde... De tempel in de tijd van Jezus was wel wezenlijk anders. Dit was niet zomaar een gebouw, zoals een synagoge, dit was de tempel. Daadwerkelijk het huis van God. Hier is God aanwezig. En alleen hier mag geofferd worden. Het was dus de centrale plek in het Jodendom. Vanuit de hele wereld reisden Joden naar Jeruzalem naar de tempel toe. Daar konden ze God ontmoeten... Daar konden ze offeren...

Maar dan kom je meteen op allerlei problemen. Want stel je woont als Jood in Cyrene. Dat ligt in het huidige Libië en in die tijd woonden daar veel Joden. Je wil naar Jeruzalem om daar een dier te offeren. Hoe doe je dat? Je eigen dieren kun je niet meenemen. De kans dat ze onderweg sterven of verwond raken en daardoor niet meer geschikt zijn als offer is levensgroot... Het is dus veel handiger om in Jeruzalem zelf een dier te kopen. Logisch, efficiënt... Niets mis mee... Maar dan komt er een volgend probleem. Want het geld dat in Cyrene gebruikt wordt kan je in Jeruzalem niet besteden. Net als dat je niet overal ter wereld met de euro kunt betalen. Je moet eerst je geld wisselen voordat je een offerdier kunt kopen. Dat is logisch... Niets mis mee... En wat is dan de handigste plek in Jeruzalem om dat te regelen? Bij de tempel zelf. Het buitenste plein, de voorhof voor de heidenen, is daar uitermate voor geschikt. Dat is het meest logisch, het meest efficiënt... Wat is daar nu mis mee?... Alles...

Een aantal jaar geleden was ik op vakantie in Israël. En toen heb ik ook de Heilige Grafkerk in Jeruzalem bezocht. Volgens de traditie bevat die kerk de plek waar Jezus stierf en ook de plek waar Hij is opgestaan uit de dood. Er zijn behoorlijk wat christenen die het de meeste heilige plek van het christendom noemen. Toen ik daar was voelde het echter zeker niet zo. Er stonden her en der dranghekken om de mensenstromen in goede banen te leiden. Vooral op de meest heilige plekken. Toen ik er was gebeurde het niet, maar ik heb anderen er over horen vertellen dat ze gezien hebben dat pelgrims op die plekken met elkaar op de vuist gingen. De een drong voor, de ander bad te lang... Is dat nu de meest heilige plek in het christendom? Zo ook de tempel in ons verhaal. Het is allemaal heel logisch, heel efficiënt, heel zakelijk geregeld... Maar de tempel is veranderd in een marktplein... Met alle drukte, met al het jagen op winst... Natuurlijk er is niets mis mee dat mensen geld moeten wisselen. Er is ook niets mis met het kopen van

offerbenodigdheden.... Maar waarom op die plek? Waarom in de tempel? Daar draait het toch niet om geldgewin, om efficiëntie, om zo snel mogelijk... Dat is de tempel... Een huis van gebed... Een plek waar men God ontmoet... Maar hoe moet dat in de drukte? Hoe moet dat op het marktplein?

Wat de handelaren hier doen is niet goed... Maar bij hen ligt niet de grootste schuld... Die ligt bij de religieuze elite. Zij stonden de handelaren dit toe... Zij lieten de tempel, waar ze over hoorden te waken, veranderen in een commercieel platform. Niet langer een huis van gebed, maar net als een druk winkelcentrum... De meest heilige plek op aarde draait niet meer om God, maar om de god van het geld... De god van de efficiëntie... De god van het gemak... Daar draait het om.

Herkenbaar?... Kent het christendom een tempel? Nee... En ja... Nee, nergens ter wereld staat een gebouw waarin God daadwerkelijk woont. Zelfs de allermooiste kathedraal is niet het huis van God... Kent het christendom een tempel? Ja... We horen het meerdere keren in de Bijbel: 'U weet toch dat u een tempel van God bent'. Wanneer je gelooft, wanneer je Jezus hebt aangenomen in je leven... Dan komt God in je hart wonen. Jouw hart is net als de tempel in Jeruzalem... Jij bent een tempel van God... Zijn woonplaats... Dat is een gigantische zegen... Dat is een enorme verantwoordelijkheid... Is jouw hart, is jouw leven, een tempel als huis van gebed? Of draait het ook in jouw leven vooral om geld, efficiëntie, gemak? Is jouw tempel een huis van gebed? Of is het een rovershol?

We hoorden Jezus zeggen: "Mijn huis moet een huis van gebed zijn," maar jullie hebben er een rovershol van gemaakt!" Een rovershol... Door dit woord verbindt Jezus zijn daden met een profetie van Jeremia... In de tijd van Jeremia ging er van alles mis in het beloofde land. Diefstal, moord, overspel, meeneed, afgoderij... Het was allemaal aan de orde van de dag... Maar zo hielden de Judeeërs zichzelf voor: ons kan niets overkomen want de tempel van God is er... God zal ervoor zorgen dat wij dus nooit ten onder zullen gaan... Ze zagen de tempel als het ware als een rovershol... Ze zijn zelf de rovers... En in hun hol, de tempel, wanen ze zichzelf veilig... Jeremia profeteert hier tegen... Hij voorzegt zelfs dat de tempel vernietigd zal worden... En zo gebeurt het ook... De tempel en de stad Jeruzalem worden vernietigd door de Babyloniërs en het volk wordt in ballingschap weggevoerd... Dat was zo'n zes eeuwen voor Jezus... Maar Jezus maakt door het woord rovershol de vergelijking met toen... Er zit echter wel groot verschil tussen. Jeremia sprak zijn profetie uit bij de tempelpoort. Want dat fungeerde als een brug tussen het gewone leven en het schijnheilige leven in de tempel.

Bij Jezus is die brug er niet meer... Het gewone leven... Het zondige... Is doorgedrongen tot in de tempel zelf... De Joden hebben niets geleerd van hun voorouders... En, zo wacht hen ook hetzelfde lot... Dit verhaal speelt zich af in het begin van de jaren dertig, waarschijnlijk in het jaar 33... In het jaar 70 zullen opnieuw de stad en de tempel in vlammen opgaan... Jezus daden hier en op andere plekken Zijn woorden voorzeggen het al... Een tempel die omringd wordt met zonde, of zelfs gevuld wordt met zonde... Is geen tempel... En biedt dus ook geen bescherming... Het is geen veilig rovershol... Eerder in hoofdstuk 19 lezen we over Jezus die huilt over het lot van Jeruzalem... Jezus wil het niet, God wil het niet, maar de mens roept het over zichzelf af...

Jezus geeft met de tempelreiniging een kans om tot inkeer te komen. Hij reinigt de tempel van de zondige gebruiken. Hij probeert er weer een huis van gebed van te maken. En dat lukt... Voor een deel... We lezen over Jezus die onderwijs geeft in de tempel en het hele volk dat aan zijn lippen hangt... De tempel wordt weer een huis van gebed, een plek van ontmoeting... De mens leert God kennen door de woorden van Jezus... Zo is de tempel bedoeld... Maar de religieuze elite is verrot tot op het bot. We lezen dat zij Jezus uit de weg willen ruimen... Dit is de eerste keer in het evangelie van Lucas dat we dat lezen. Daarmee koppelt de schrijver de tempelreiniging heel direct aan de dood van Jezus... Jezus probeert de tempel, het kloppend hart van het Joodse geloof, schoon te maken. Te opereren, te genezen... Maar de hogepriesters en de schriftgeleerden willen het niet... Zij zijn voor het gemak, voor geld, voor eigen gewin... Tegen Jezus... Tegen God...

En daarmee eindigt deze tekst niet met een oplossing, maar met een open vraag... En jij? We hoorden dat wij, door het geloof, zelf ook een tempel zijn van God... Wat gebeurt er als Jezus vandaag binnenkomt... In jouw leven... Welke tafels staan daar? Welke gesprekken klinken daar? Welke handel gebeurt er? En durven wij te bidden: maak van mijn hart een huis van gebed? Niet een huis van perfecte gedachten. Niet een huis zonder strijd. Maar een huis waar God welkom is...

Jezus kwam naar de tempel. Huis van gebed, huis van God... En Jezus gedraagt zich ook als huiseigenaar. Hij is immers God... Hij heeft het over mijn huis moet een huis van gebed zijn... Niet Gods huis, Zijn huis. Hij is één en dezelfde... Hij treedt op... Krachtig... Maar Hij breekt niet af... Hij geeft ruimte voor inkeer, voor bekering... Voor herstel... Jezus reinigt... Zijn doel is niet vernietigen, maar herstellen, opbouwen... Zo ook voor ons...

Deze tekst kan en mag nooit gebruikt worden om geweld tegen een ander te legitimeren, want het is geweld tegen het eigen... Niet tegen de ander die het verkeerd doet... Maar tegen de zonde in ons midden, in ons eigen leven...

En zo komt Jezus vandaag ook tot ons... In onze kerk... In dit huis van gebed... Maar ook in jou... In Zijn tempel, Zijn huis... Laat je Hem binnen? Welke tafels gooit Hij omver? En wat doe jij? Laat je die tafels liggen, of zet je ze weer overeind? Ga je naar Hem luisteren, aan Zijn lippen hangen? Of zoek je naar een manier om Hem weg te krijgen... De tempel uit, het leven uit?... Is jouw hart een huis van gemak voor jezelf? Of een tempel? Een huis van gebed... Leeg om gevuld te worden door God? Halleluja, amen.

*Met eventuele reacties op deze preek kunt u terecht bij ds. Stefan Honing. [stefanhoning@gmail.com](mailto:stefanhoning@gmail.com) of 06-48883410*